

**Raportu z oceny własnej
Wydziału Pedagogiki i Psychologii
w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2015/2016**

I Informacje wstępne

1. Informacje o Zespołach jakości kształcenia działających na Wydziale Pedagogiki i Psychologii.

WZJK – Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia
KZZJK – Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia
WZJKSD – Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia na Studiach Doktoranckich
WZJKSP – Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia na Studiach Podyplomowych

Skład WZJK na Wydziale Pedagogiki i Psychologii:

dr hab. Irena Pilch (przewodnicząca)
dr hab. Irena Polewczyk (z-ca przewodniczącej)
dr hab. Elżbieta Turska
dr hab. Beata Pituła
dr hab. Ewa Szadzińska
dr hab. Beata Mazepa-Domagala
dr hab. Teresa Wilk
dr hab. Mirosław Kisiel
dr Joanna Mateusiak
dr Monika Sulik
dr Łukasz Jach (sekretarz)
mgr Magdalena Hyla (przedstawicielka doktorantów)
Małgorzata Suda (przedstawicielka studentów psychologii)
Karina Perkowska (przedstawicielka studentów pedagogiki)

W skład WZJK wchodzi: przedstawiciele władz dziekańskich (prodziekani: ds. studiów stacjonarnych i ds. studiów niestacjonarnych), przewodniczące KZZJK kierunków: pedagogika, psychologia, pedagogika specjalna, kierownik studiów doktoranckich, przedstawiciele Instytutów i Katedr, przedstawiciele niesamodzielnych pracowników nauki, doktorantów i studentów.

Skład KZZJK dla kierunku psychologia:

dr hab. Elżbieta Turska (przewodnicząca)
dr Magdalena Rode (z-ca przewodniczącej)
dr Joanna Mateusiak
mgr Michał Broł
dr hab. Agata Chudzicka-Czupala
dr Anita Gałuszka

dr Izabela Rajska-Kulik
dr Aleksandra Wieteska
dr Yvona Woźniakova
mgr Maria Flakus
mgr Zuzanna Wałach-Biśta
mgr Elżbieta Sanecka (przedstawicielka doktorantów)
Małgorzata Suda (przedstawiciel studentów do 2.03.2016)
Krzysztof Wiesebach (przedstawiciel studentów od 2.03.2016)

Skład KZZJK dla kierunku pedagogika specjalna:

dr hab. Alicja Żywczok (przewodnicząca)

dr Joanna Godawa
dr Krystyna Moczia,
dr Małgorzata Satoła;
Julita Juracka (przedstawiciel studentów)

Skład KZZJK dla kierunku pedagogika:

dr hab. Irena Polewczyk (przewodnicząca)

dr hab. Maciej Bernasiewicz (z-ca przewodniczącej)

dr Anna Waligóra - Huk
dr hab. Mirosław Kisiel
dr Barbara Czarnota – Palenik,
dr Karina Leksy,
dr Irena Przybylska,
dr Krystyna Moczia,
dr Agata Rzymelka,
dr Edyta Charzyńska,
Natalia Grabolus (przedstawiciel studentów)
mgr Leszek Świeca (przedstawiciel doktorantów)

Skład WZJKSD obejmującego opieką studia III stopnia:

Dr hab. Beata Pitula (przewodnicząca)

prof. dr hab. Katarzyna Krasoń
dr hab. Ewa Bielska
dr Bartosz Wojciechowski
mgr Viola Friedrich (przedstawicielka doktorantów)

Skład WZJKSP obejmującego opieką studia podyplomowe:

Dr Anna Watoła (przewodnicząca)

dr hab. Teresa Wilk
dr hab. Agata Chudzicka-Czupała
dr Anna Kurzeja
dr Marta Stasiła-Sieradzka

2. Informacje o stanie prac nad wdrożeniem SZJK w jednostce.

W roku akademickim 2015/16 Zespoły: wydziałowy, kierunkowe, pomocnicze oraz zespoły ds. jakości kształcenia na studiach III stopnia i na studiach podyplomowych pracowały zgodnie z zatwierdzonymi przez Radę Wydziału Pedagogiki i Psychologii: regulaminem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (z dn. 29. 09. 2015) oraz Harmonogramem prac w ramach WSZJK (z dn. 23. 04. 2013). Obsługą administracyjną zespołów zajmowała się mgr Katarzyna Korner.

3. Informacje o akredytacjach w jednostce .

W roku akademickim 2015/2016 odbyła się akredytacja instytucjonalna. Z racji XXX letniej Szkoły Młodych Pedagogów odbywającej się w terminie od 12 do 16 września 2016 roku (organizator: Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk; rolę gospodarza pełnił Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) wrześniowy termin akredytacji przesunięty został na 25-27 październik 2016 roku. Wydział Pedagogiki i Psychologii oczekuje na jej wynik.

II Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

a. Informacje o zmianach w programach kształcenia (*jakie kierunki z rozbiciem na formy, stopnie, poziomy*).

Wprowadzono zmiany w planach studiów na kierunkach pedagogika specjalna oraz na specjalności pedagogika rewalidacyjna (zmiany nazw niektórych modułów, usunięcie bądź dodanie modułów) wynikające m.in. z nowelizacji prawa (*Rozporządzenie z 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizacji kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym*) oraz z konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi. Zmiany wprowadzono na RW w styczniu 2016 i dotyczyły studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2016/2017.

Na kierunku pedagogika dokonano zmian w kilku modułach (efektach modułowych oraz w sposobach weryfikacji przewidzianych w modułach).

W roku ak. 2015/2016 nie wprowadzano zmian w programie kształcenia na kierunku psychologia.

Zasadnicza zmiana w programie na studiach III stopnia wiąże się z koniecznością otwarcia przewodu doktorskiego przez studentów na III roku studiów. Zmiana ta ma na celu zwiększenie efektywności studiów doktoranckich (to znaczy doprowadzenie w ramach studiów do ich finalizacji w postaci uzyskanego tytułu doktora) – na podstawie Uchwały nr 86/2014 RW PiPs. Zespół ds. Jakości Kształcenia na Studiach Doktoranckich wnosi o wprowadzenie na I roku praktyk do programu studiów (ich brak jest niezgodny z Regulaminem Studiów Doktoranckich na UŚ).

b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych (*kierunki, specjalności, zamiar utworzenia/zlikwidowania i stan zaawansowania prac*).

W roku akademickim 2015/2016 opracowano dokumentację (program kształcenia) dla dwóch nowych kierunków studiów: arteterapii (kierunek międzyuczelniany koordynowany przez Wydział Pedagogiki i Psychologii) oraz zarządzanie zasobami ludzkimi. Od roku 2016/2017 udało się uruchomić cykl kształcenia na obu nowych kierunkach.

c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki (*o ile jednostka je posiada – stan zaawansowania prac nad misją/strategią*)

Misja i strategia Wydziału zostały zatwierdzone na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 26 lutego 2013 r. i są zgodne z misją UŚ uchwaloną przez Senat w dniu 20.05. 1997 r. oraz z strategią UŚ uchwaloną przez Senat w dniu 24.01.2012 r. KZZJK stwierdziły zgodność programów dla kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna i psychologia z misją i strategią Wydziału i Uczelni.

d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

KZZJK na kierunku pedagogika i psychologia przeprowadziły analizę wyników ankiety skierowanej do swoich absolwentów przez uczelniane Biuro Jakości Kształcenia (ankieta nie objęła jeszcze absolwentów pedagogiki specjalnej, ponieważ badania realizuje się rok po ukończeniu studiów, a kierunek funkcjonuje od niedawna). W listopadzie 2016 Biuro Karier Uniwersytetu Śląskiego przekazało KZZJK raport z badania losów absolwentów z lat 2008-2014. Analiza danych z ostatnich trzech lat wskazuje, że zdecydowana większość absolwentów pracuje w zawodzie zgodnym z kierunkiem studiów, najczęściej w sektorze ochrony zdrowia (psychologia), edukacji i opieki (pedagogika). Wśród absolwentów psychologii roku akademickiego 2013/2014 zaledwie jedna trzecia deklaruje, że wykorzystuje wiedzę nabytą w czasie studiów. Wśród absolwentów pedagogiki wiedzę zdobytą podczas studiów wykorzystuje w pracy w sposób umiarkowany 30% respondentów, zaś 21% w stopniu dużym. W najbliższym roku akademickim WZJK zamierza dokonać optymalizacji treści ankiety wykorzystywanej przez Biuro Karier w celu uzyskania bardziej operacyjnych wniosków dla przebudowy planów studiów pod kątem oczekiwań absolwentów WPiPs.

e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Interesariusze zewnętrzni:

W ramach współpracy z WPiPs pracodawcy zaopiniowali efekty kształcenia dla kierunków: pedagogika specjalna (opinie wydały: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytomiu, Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Otwarte Okno” z oddziałami integracyjnymi i specjalnymi w Tychach, Szkoła Specjalna nr 3 w Bytomiu, Szkoła Specjalna nr 4 w Sosnowcu, Specjalny Ośrodek Wychowawczy nr 2 w Bytomiu), psychologia (efekty zaopiniowały: Intendi Agencja Zatrudnienia – Doradztwo Personalne, ALTA, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytomiu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tychach). Interesariusze zewnętrzni podkreślali najczęściej kompletny charakter efektów

kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przewidzianych dla poszczególnych programów kształcenia.

Interesariusze wewnętrzni:

W roku akademickim 2015/2016 odbywały się otwarte spotkania członków KZZJK ze studentami poszczególnych kierunków (pedagogika: 10.05.2016, pedagogika specjalna: 26.04.2016). Na spotkaniach studenci zgłaszali najczęściej swoje propozycje odnośnie poprawy form współpracy z wykładowcami oraz dotyczące zmian w planach studiów i organizacji toku studiów. Postulaty studentów zostały przekazane do dyrekcji Instytutów oraz dziekanów. Otwarte spotkania poszczególne KZZJK zorganizowały również dla pracowników (pedagogika: 9.06.2016, pedagogika specjalna: 10.11.2015 oraz 10.05.2016). Konkluzje i dyskusja podczas spotkań otwartych z pracownikami poszerzały świadomość i wiedzę pracowników o funkcjonowaniu systemu jakości na Wydziale.

WZJK wraz z władzami dziekańskimi zorganizował 8 marca 2016 roku otwarte posiedzenie z udziałem społeczności WPiPs, na którym zapoznano pracowników i studentów z obszarami działań podejmowanych w ramach WSZJK i przedyskutowano obszary zmian dotyczących jakości kształcenia na Wydziale.

f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

KZZJK dla kierunków pedagogika i psychologia analizowały wzorce międzynarodowe w roku akad. 2014/15. Raporty zawierały wnioski o zgodności obecnie obowiązujących standardów nauczania pedagogiki i psychologii z praktyką studiów na WPiPs. W roku akademickim 2015/2016 stwierdzono ponadto, że stworzony program studiów psychologicznych jest zgodny ze standardami sformułowanymi przez European Federation of Psychologists' Associations. W dokumentach tejże federacji (np. *EFPA Declaration on the European Standards of education and training in professional psychology – EuroPsy* z czerwca 2006) podkreśla się, iż z uwagi na specyfikę zawodu psychologa (który w Polsce spełnia kryteria zawodu zaufania publicznego) do wykonywania tej profesji upoważniają co najmniej 5-letnie studia uniwersyteckie w pełnym wymiarze (zgromadzenie co najmniej 300 punktów ECTS), ponadto praktyka zawodowa w warunkach superwizji oraz akceptacja zawodowego kodeksu etycznego. *EuroPsy* obejmuje swoim zasięgiem wszystkie kraje Unii Europejskiej i ma związek z możliwością otrzymywania przez absolwentów psychologii w Polsce Europejskiego Dyplomu Psychologa.

Prowadzona przez KZZJK na kierunku pedagogika specjalna analiza kształcenia na uczelniach europejskich pozwoliła stwierdzić znaczne podobieństwo kierunków w wyszczególnionych państwach. Ta sama nazwa kierunku – pedagogika specjalna, występuje na uniwersytetach w Czechach, natomiast nieznacznie zmodyfikowana, tzn. edukacja specjalna bądź kształcenie specjalne – w Niemczech, Czechach i Słowacji. Nadając stopień licencjata kraje te przygotowują do analogicznych zawodów, do jakich przygotowujemy naszych absolwentów, tj. do pracy w instytucjach kształcenia specjalnego. Publikacje naukowe dotyczące kształcenia na uniwersytetach europejskich ukazują podobieństwo polskich programów studiów (przedmiotów nauczania, metod i form dydaktycznych stosowanych na zajęciach, liczby godzin pracy studenta: indywidualnej i grupowej) do programów obowiązujących na uniwersytetach w innych krajach. W analizowanym zakresie zachowane są w naszym kraju europejskie standardy kształcenia studentów pedagogiki specjalnej.

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Potrzeby rynku pracy są rozpoznawane dzięki kontaktom z Radą Pracodawców, zarówno w czasie dorocznych spotkań, jak i poprzez robocze, całoroczne kontakty.

h. Raport z wyników ankiety oceny satysfakcji osób kończących studia.

Przesłane przez Biuro ds. Jakości Kształcenia wyniki ankiety oceny satysfakcji osób kończących studia w roku 2016 ukazują opinię uzyskaną od populacji studentów, gdzie N=11 (łącznie studia I stopnia na kierunku pedagogika i pedagogika specjalna, studia stacjonarne i niestacjonarne), N=15 (studia II stopnia, stacjonarne i niestacjonarne na kierunku pedagogika) oraz N=11 (psychologia, stacjonarna i wieczorowa). Bardzo niska próba badawcza uzyskana z poszczególnych kierunków (ankieta jest dobrowolna, więc mało studentów ją wypełnia) sprawia, że wyciąganie wniosków, które można zaaplikować w formie modyfikacji programu kształcenia byłoby nieuprawnione.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków.

a. Proces weryfikacji efektów kształcenia (*czy zostały określone modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji, kryteria ocen, zasady realizacji praktyk*)

Określono modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji, kryteria ocen oraz zasady realizacji praktyk. Określono modułowe efekty kształcenia i sposoby ich weryfikacji dla studiów III stopnia oraz na studiach podyplomowych. Instytuty Pedagogiki i Psychologii okresowo umożliwiają swoim pracownikom zgłaszanie zmian w efektach modułowych. Reszta zmian (sposoby weryfikacji efektów modułowych, metody realizacji zajęć, literatura, etc.) dokonywana jest przez koordynatorów modułów podczas aktualizacji bądź zatwierdzania sylabusów w systemie usos na początku każdego roku akademickiego.

Na wydziale funkcjonują regulaminy praktyk studenckich (osobno dla pedagogiki i psychologii), zaś proces weryfikacji efektów przewidzianych dla praktyk zapisany jest w odpowiednich modułach (np. moduł praktyk wakacyjnych, moduł praktyki asystenckiej itp.).

Materiały i dokumenty związane z weryfikacją efektów kształcenia na studiach III stopnia (prace pisemne, sprawozdania, protokoły z egzaminów itp.) oraz na studiach podyplomowych są gromadzone i przechowywane w systemie informatycznej obsługi studiów i/lub w formie papierowej przez prowadzących zajęcia.

b. Zasady dyplomowania (*czy są sformułowane i stosowane*)

Określono zasady dyplomowania dla pedagogiki i psychologii. Regulaminy dyplomowania wraz z dodatkowymi informacjami dla studentów oraz listą pytań egzaminacyjnych, losowanych w trakcie egzaminu dyplomowego, są dostępne na stronach internetowych Instytutu Pedagogiki oraz Instytutu Psychologii.

Przy KZZJK funkcjonują Zespoły Pomocnicze ds. analizy prac dyplomowych, które sprawdzają jakość prac dyplomowych na WPiPs. Skontrolowane prace w roku ak. 2015/2016 (23 prace licencjackie i magisterskie na kierunku pedagogika, 10 prac dyplomowych wraz z recenzjami na kierunku pedagogika specjalna) odpowiadały standardom merytorycznym i

metodologicznym przyjętym na poszczególnych kierunkach. Recenzje recenzenta i promotora odzwierciedlały wartość merytoryczną pracy, chociaż w niektórych przypadkach podkreślano ich schematyczny charakter. W nielicznych pracach stwierdzono nieznaczne uchybienia (np. dotyczące nieuwzględnienia właściwych proporcji pomiędzy poszczególnymi częściami pracy, małą liczbę pytań badawczych, czy też inne, drobne błędy metodologiczne).

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia (*w tym także osiągniętych w ramach praktyk zawodowych*)

Przy KZZJK funkcjonują Zespoły Pomocnicze ds. analizy sylabusów, które w każdym roku akademickim dokonują kontroli sylabusów oraz narzędzi weryfikacji pod kątem realizacji modułowych efektów kształcenia. Kontrolę taką prowadzi się również w ramach działania WZJKSD oraz WZJKSP. Zespoły pomocnicze w roku ak. 2015/2016 przeanalizowały 145 sylabusów dla kierunku pedagogika oraz 61 sylabusów na kierunku pedagogika specjalna. Zespół dla kierunku psychologia analizował tylko te sylabusy, w których w roku ak. 2014/2015 dostrzeżono uchybienia. Ilościowo-jakościowa analiza sylabusów i narzędzi weryfikacji efektów kształcenia pozwoliła na sformułowanie określonych wniosków (w kilku skontrolowanych sylabusach narzędzia weryfikacji nie pozwalały na właściwe zweryfikowanie założonych efektów kształcenia, opis kryteriów oceniania w niektórych sylabusach był zbyt syntetyczny, itp.). W większości analizowanych sylabusów nie stwierdzono niezgodności czy błędów. Wszelkie odnotowane w sylabusach mankamenty zaznaczono w postaci uwag i naniesiono na sylabus, a następnie wręczono koordynatorom do poprawy.

WZJKSD przeprowadził również kwerendę realizacji efektów kształcenia poprzez analizę zaplanowanych przez wykładowców sposobów ich realizacji i weryfikacji w ramach poszczególnych zajęć. Po przeprowadzeniu analizy sposobów realizacji i weryfikacji w większości przypadków zespół nie wniósł uwag.

Praktyki zawodowe:

Weryfikację efektów kształcenia ustalonych dla praktyk prowadzą opiekunowie praktyk studenckich. Na kierunku pedagogika realizuje się praktyki asystenckie (średnia uzyskiwanych przez studentów ocen na kierunku pedagogika oraz pedagogika specjalna zawiera się w przedziale 4,9-5,0), śródroczne (średnia uzyskiwanych przez studentów ocen na kierunku pedagogika oraz pedagogika specjalna w obu semestrach zawiera się w przedziale 4,9-5,0), praktyka wakacyjna (średnia uzyskiwanych przez studentów ocen na kierunku pedagogika oraz pedagogika specjalna zawiera się w przedziale 4,9-5,0).

Weryfikacja efektów kształcenia na kierunku psychologia pokazała, że osiągnięte przez studentów efekty odpowiadają standardom merytorycznym i formalnym kierunku. Wśród mocnych stron wskazano możliwość rozwijania wiedzy, umiejętności i kompetencji, dzięki współpracy z doświadczonymi specjalistami w ośrodkach o bardzo zróżnicowanym charakterze, w trakcie udzielania pomocy psychologicznej osobom wymagającym takiej pomocy. Jako słabe strony wymieniono krótkotrwałość praktyk (80 godzin) oraz ograniczony dostęp do rzeczywistych działań psychologa w kilku placówkach. Osoba opracowująca raport zaproponowała zmianę formy archiwizacji dokumentacji z papierowej na elektroniczną, a także opracowanie wzorcowych formularzy dokumentacji przebiegu praktyk, co ułatwiłoby ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej.

a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych (*dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; średnia, jeśli ją obliczano, sposób uwzględniania wyników*)

Procedurze ankietyzacji poddano w roku ak. 2015/2016 łącznie 176 pracowników dydaktycznych (85 pracowników na kierunku pedagogika, 20 pracowników prowadzących zajęcia na kierunku pedagogika specjalna oraz 71 na kierunku psychologia). W raportach KZZJK z analizy wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych przedstawiono wyniki cząstkowe dotyczące poszczególnych kryteriów oceny oraz porównano wyniki uzyskane przez grupy pracowników z poszczególnych jednostek. W pionie pedagogika uzyskano następujące średnie:

W semestrze zimowym roku akademickiego 2015/2016:

- Wydział Pedagogiki i Psychologii – średnia 4,57
- Pion pedagogika
  - Instytut Pedagogiki – 4,37
  - Katedra Pedagogiki Wczesnoszkolnej i Mediów – 4,78
  - Katedra Pedagogiki Społecznej – 4,48

w semestrze letnim roku akademickiego 2015/2016 uzyskano następujące średnie ocen:

- Wydział Pedagogiki i Psychologii – średnia 4,55
- Pion pedagogika
  - Instytut Pedagogiki – średnia 4,34
  - Katedra Pedagogiki Wczesnoszkolnej i Pedagogiki Mediów – średnia 4,83
  - Katedra Pedagogiki Społecznej – średnia 4,70

Na kierunku psychologia średnia dla całego kierunku była wyższa niż średnie uniwersytecka i wydziałowa.

Najwyżej ocenionymi przez studentów elementami zajęć były zyczliwość i otwartość prowadzącego wobec studentów oraz dostępność prowadzącego zajęcia w godzinach konsultacji/dyżurów. Najniżej ocenione zostało zachęcanie przez prowadzącego do aktywnego udziału w zajęciach i/lub pobudzanie do refleksji i samodzielnego myślenia.

Wyniki indywidualne zostały przekazane dyrektorom Instytutów oraz bezpośrednim przełożonym. Kierownicy Zakładów i Katedr zostali zobowiązani do bezzwłocznego zapoznania się z wynikami ankietyzacji dla podległych im nauczycieli akademickich i do omówienia wyników w rozmowach indywidualnych. W przypadku nauczycieli, którzy uzyskali ocenę wyraźnie niższą niż średnia dla Katedry lub Zakładu, kierownicy powinni dokonać szczegółowej analizy ich działalności dydaktycznej oraz podjąć działania zmierzające do poprawy jakości prowadzonych przez tych nauczycieli zajęć dydaktycznych.

Raport zawierający wyniki ankiety studenckiej w formie zbiorczej opublikowano na stronie Wydziału. Wyniki uzyskane przez danego nauczyciela akademickiego stanowiły (po przeliczeniu na punkty) jedno z podstawowych kryteriów w przypadku aplikowania o podwyżkę oceną w kategorii „działalność dydaktyczna za rok 2015/16”.

W ramach zapewnienia jakości kadry dydaktycznej WZJKSD organizuje ankietyzację zajęć dydaktycznych na studiach III stopnia raz w roku przy pomocy uczelnianej ankiety satysfakcji doktoranta. Treść ankiety określa rektor. Ankietyzacja zajęć przeprowadzona wśród doktorantów (za rok 2015/2016) na Zebraniu Organizacyjnym 07.10.2016 r. pozwala

stwierdzić, że prowadzący na ogół cieszą się aprobatą doktorantów pod względem wielu kryteriów i na ogół doktoranci chcieliby wziąć udział w zajęciach przez nich prowadzonych.

b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych (*jeśli je przeprowadzano; dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; sposób uwzględniania wyników*).

Hospitacje w roku ak. 2015/2016 odbywały się zgodnie z wyznaczonym harmonogramem. Na kierunku psychologia hospitowano zajęcia ośmiorga młodych pracowników wdrażający się do pracy dydaktycznej. Wszystkie zajęcia oceniono pozytywnie lub wyróżniająco. Uwagi zostały przekazane hospitowanym przez osoby prowadzące hospitacje bezpośrednio po zajęciach.

Na kierunku pedagogika łącznie przeprowadzono 26 hospitacji, w tym 13 w obrębie Katedry Pedagogiki Wczesnoszkolnej i Pedagogiki Mediów, 8 w obrębie Katedry Pedagogiki Społecznej oraz 5 w obrębie Instytutu Pedagogiki, w tym 3 w Zakładzie Edukacji Muzycznej i Arteterapii, 1 w Zakładzie Pedagogiki Specjalnej i 1 w Zakładzie Dydaktyki Ogólnej i Pedeutologii. Hospitacje realizowane były w okresie od listopada 2015 do czerwca 2016 roku. Objęto nimi zarówno nowo przyjętych pracowników, asystentów i doktorantów (16 hospitowanych) oraz losowo wybranych wykładowców i adiunktów (9 hospitowanych, w tym jedna osoba hospitowana była dwukrotnie). Celem hospitacji zajęć było sprawdzenie warsztatu metodycznego pracowników, jego ocena oraz przekazanie uwag pohospitacyjnych celem ich wdrożenia do realizacji zajęć dydaktycznych. Wszystkie hospitowane osoby i przeprowadzone zajęcia (26) zostały ocenione pozytywnie, z czego 7 w stopniu wyróżniającym, a jedynie 1 w stopniu zadowalającym. Oceny zajęć zostały przekazane hospitowanym wraz z zaleceniami pohospitacyjnymi. Ze szczegółowej analizy protokołów wynika, że prowadzący zajęcia byli bardzo dobrze przygotowani do prowadzenia zajęć. Tematy zajęć, ich treść i realizowane cele były zgodne z obowiązującymi sylabusami modułów, zaś cel zajęć i zadania kierowane do studentów były precyzyjnie sformułowane i wynikały z założonych efektów kształcenia. Podkreślano bardzo dobre przygotowanie merytoryczne hospitowanych (które nie wzbudzało żadnych zastrzeżeń) oraz metodyczne – metody zajęć i wykorzystane środki dydaktyczne były trafnie dobrane i zróżnicowane. Zajęcia były dobrze zorganizowane, zarówno pod względem doboru form pracy oraz tempa zajęć. W protokołach z hospitacji nie odnotowano niepokojących nieprawidłowości.

Na kierunku pedagogika specjalna (studia pierwszego stopnia) dokonano łącznie 7 hospitacji zajęć. W 6 przypadkach były to zajęcia o charakterze ćwiczeń. W jednym przypadku hospitowano praktykę studencką. W dwóch przypadkach zajęcia oceniono jako wyróżniające, w trzech przypadkach jako bardzo dobre, zaś w dwóch przypadkach jako pozytywne.

c. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników.

W dniu 24.11.15 r. Komisja d/s Oceny oceniła 2 pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii z czego obie osoby otrzymały oceny pozytywne.

d. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej (*minimum kadrowe, zgodność prowadzonych badań z obszarami kształcenia, ewentualne zagrożenia*)

Instytut Pedagogiki i Instytut Psychologii posiadały minima kadrowe dla prowadzenia studiów; badania naukowe były prowadzone zgodnie z obszarami kształcenia.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się.

a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów

- Terminy konsultacji były podane do wiadomości na początku semestru - w Internecie, na stronach Instytutów i na drzwiach pokoi nauczycieli akademickich i/lub na tablicy ogłoszeń.

- Zasady opieki naukowej i wsparcia dla doktorantów są ustalone (każdy doktorant posiada swojego opiekuna naukowego, a następnie opiekę sprawuje promotor i ewentualnie promotor pomocniczy). Dodatkowo opiekę sprawuje kierownik studiów doktoranckich.

- Poszczególne lata studiów mają opiekunów: pedagogika – wszystkie lata studiów z podziałem na specjalności, psychologia-lata 1-3, potem opiekę przejmują promotorzy prac dyplomowych.

- Wyznaczono opiekunów praktyk i opiekunów Erasmusa plus.

- Opiekę naukową sprawują: opiekunowie kół naukowych, promotorzy prac dyplomowych oraz osoby realizujące własne projekty naukowe z udziałem studentów.

- Studenci mogą zgłaszać problemy związane z opieką i konsultacjami w trakcie spotkań z KZZJK, lub też bezpośrednio – na dyżurach - zastępcom dyrektora Instytutu ds. dydaktycznych lub prodziekanom.

- Zalecane jest informowanie na bieżąco i z wyprzedzeniem o ewentualnych zmianach terminów dyżurów pracowników dydaktycznych.

- W ankiecie oceny pracy dziekanatów studenci zgłosili zastrzeżenia dotyczące jakości pracy niektórych pracowników dziekanatu (ich skuteczności i przyjazności). W końcu roku akademickiego 2014/2015 zostały podjęte działania naprawcze.

- Godziny pracy dziekanatu umożliwiają studentom dziennym, zaocznym i wieczorowym dostęp do dziekanatu.

- Pracownicy administracyjni Instytutów są dostępni dla studentów w godzinach pracy.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

- Liczba sal dydaktycznych jest wystarczająca, jednak ich wielkość nie jest w pełni adekwatna do potrzeb. Niektóre sale ćwiczeniowe są zbyt małe w stosunku do wielkości grup, stąd trudności związane z sporządzeniem optymalnego planu zajęć.

- Studenci niepełnosprawni ruchowo mają dostęp do sal dydaktycznych.

- Zbyt mała liczba sal wyposażonych na stałe w projektory multimedialne (3 duże sale wykładowe), jednak wykładowcy korzystać mogą z rzutników będących na wyposażeniu każdego z zakładów, a także z rzutników zakupionych na potrzeby studiów podyplomowych.

- Studenci mają swobodny dostęp do laboratorium psychologicznego w ramach zajęć i poza nimi. Mogą prowadzić własne badania naukowe z wykorzystaniem aparatury – pomocą służy im pracownik laboratorium mgr M. Sieliwończyk. Laboratorium jest wyposażone w sprzęt przydatny do prowadzenia zajęć laboratoryjnych i warsztatów.

- Studenci korzystają z opracowanych przez wykładowców materiałów dydaktycznych - przekazywanych na zajęciach, udostępnianych w celu powielenia w punkcie ksero lub

umieszczanych na stronach Instytutów. Wykładowcy mogą także korzystać z uczelnianej platformy e-learningowej Moodle.

- Program statystyczny Statistica oraz SPSS jest dostępny dla wszystkich studentów – można go pobrać ze strony UŚ i zainstalować na komputerze domowym.

- Warunki lokalowe biblioteki i czytelnicy oraz zaopatrzenie w niezbędne podręczniki adekwatne do potrzeb. Biblioteka umożliwia korzystanie ze zbiorów także studentom zaocznym (pedagogika) i wieczorowym (psychologia) - jest czynna w soboty i w godzinach popołudniowych.

- Dostęp do komputerowych baz danych i katalogów jest możliwy zarówno z komputerów na terenie Wydziału (w pracowniach i w bibliotece), jak i bezpośrednio z domu studenta.

- Wystarczający dostęp do komputerów w czasie zajęć i poza nimi – w pracowniach komputerowych (4 pracownie, 2 dydaktyczne, razem 20 komputerów, oraz 2 ogólnodostępne, razem 16 komputerów) oraz w bibliotece wydziałowej. Dodatkowo działa pracownia komputerowa przy Instytucie Psychologii (7 stanowisk).

- Sprzęt w pracowniach dydaktycznych był wymieniany w roku 2014/2015.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

Programy kształcenia są dostępne w usosweb w kartach kierunków (www.informator.us.edu.pl) – dostęp jest otwarty. Także sylabusy są dostępne w usosweb – dostęp możliwy jest po zalogowaniu.

Informacje dotyczące organizacji procesu kształcenia są publikowane na stronach internetowych Instytutów i na stronie Wydziału i na bieżąco aktualizowane.

Na stronie Wydziału (www.wpips.us.edu.pl) w zakładce JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA publikowane są informacje na temat działań podejmowanych w ramach WSZJK: regulamin, harmonogram, raporty cząstkowe i roczne, a także zbiorcze wyniki ankiet oceny nauczycieli akademickich.

6. Informacje o najważniejszych przejawach aktywności studentów i doktorantów

Studenci I i II stopnia:

Studenci i studentki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach podczas studiów mają szerokie możliwości korzystania z wyjazdów zagranicznych, w ramach programów wymiany studenckiej, stypendiów oraz praktyk czy staży (MOST, Erasmus plus).

Na Wydziale Pedagogiki i Psychologii działa 15 kół naukowych, każdy z nich posiada swojego opiekuna w postaci wykładowcy. Średnio w każdym kole zapisanych jest 20 członków, jednak jak sami studenci podkreślają, nie wszystkie osoby należące do koła wykazują aktywność.

Pomoc pracowników w badaniach i wpieraniu w prowadzeniu tych badań przez pracowników naukowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii jest duża, i oceniana jako bardzo dobra. Koła są włączane w realizowane projekty badawcze na Wydziale, informowane o konferencjach i włączane w organizację konferencji na wydziale. Najczęściej organizacje studenckie wspominają o pomocy indywidualnych pracowników, opiekunów kół.

Koła naukowe współpracują z jednostkami pozawydziałowymi, np. z innymi Wydziałami Uniwersytetu Śląskiego (jak np. Instytut Fizyki), z naukowcami Uniwersytetu Jagiellońskiego, Hope University w Liverpoolu oraz różnymi non-profitowymi organizacjami (np. Regionalne Centrum Wolontariatu, Centrum Zimbardo w Katowicach).

Studia III stopnia:

Studenci studiów doktoranckich mają możliwość skorzystania z Programu Mobilności Studenckiej MOST dla doktorantów. Program może być realizowany poprzez uczestniczenie doktorantów w zajęciach przewidzianych w programie studiów doktoranckich, które odbywają się na wybranym przez nich uniwersytecie lub poprzez sporządzenie kwerendy bibliotecznej, archiwalnej lub pracy laboratoryjnej i innego rodzaju współpracy naukowej, jeśli została wcześniej uzgodniona z uczelnią przyjmującą. Udział uczestnika studiów doktoranckich w Programie MOST jest możliwy po ukończeniu przez niego pierwszego roku studiów. Informacje na temat programu MOST są łatwo dostępne dla zainteresowanych osób – na stronie internetowej Uniwersytetu Śląskiego w zakładce „Doktorant“.

Studenci studiów doktoranckich prowadzą własne badania naukowe i uczestniczą w różnorodnych projektach badawczych. Na Wydziale Pedagogiki i Psychologii działa interdyscyplinarne Koło Naukowe Doktorantów Wydziału Pedagogiki i Psychologii UŚ, w ramach którego doktoranci mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów badawczych oraz innych inicjatyw, związanych z rozwojem naukowym. Na początku roku ak. 2015/2016 koło naukowe liczyło 28 członków. Doktoranci mają także możliwość ubiegania się o dotację na prowadzenie badań naukowych z Konkursu dla Młodych Naukowców.

Analiza sprawozdań doktorantów prowadzi do przekonania, że doktoranci w okresie sprawozdawczym brali udział w kilku projektach z funduszu Młodych Naukowców, w kilku projektach zespołowych, trzech grantach jako wykonawcy, w jednym grantie NCN jako wykonawca, w 5 zewnętrznych projektach badawczych jako wykonawcy (w tym w jednym projekcie międzynarodowym). Analiza sprawozdań pokazuje, że doktoranci niewystarczająco aplikują o środki na badania w ramach wewnętrznych projektów, projektów uczelnianych oraz ministerialnych i rzadko pracują w wydziałowych zespołach badawczych. Analiza sprawozdań doktorantów wykazała jedno wyróżnienie zewnętrzne. Doktoranci w okresie sprawozdawczym sporadycznie korzystali z wymiany krajowej i międzynarodowej (jedna studentka przebywała na stażu we Włoszech).

7. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

W ciągu roku akademickiego 2015/2016 za pośrednictwem stron internetowych Instytutów Psychologii i Pedagogiki przedstawiono ofertę kilkudziesięciu dodatkowych działań, umożliwiających rozwój wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych potrzebnych w pracy. Wśród nich znalazły się między innymi propozycje szkoleń przygotowanych przez Biuro Karier Uniwersytetu Śląskiego, propozycje udziału w wolontariatach, oferty warsztatów organizowanych przez studentów stowarzyszonych w kołach naukowych oraz przez pracowników Instytutów, zaproszenia do udziału w badaniach realizowanych przez pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Na stronach Instytutów umieszczano ogłoszenia o bezpłatnych stażach w placówkach udzielających pomocy psychologicznej, opiekuńczej lub edukacyjnej, o programach krajowych i międzynarodowych (MOST, Erasmus+).

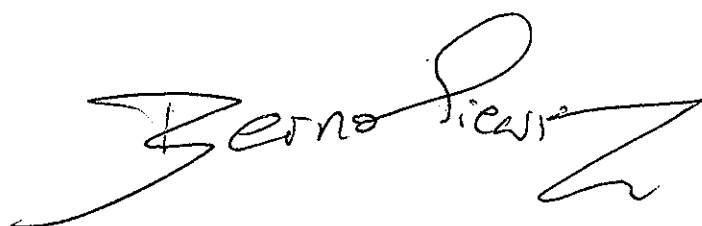
Przygotował:

Dr hab. Maciej Bernasiewicz
Pełnomocnik Dziekana Wydziału
Pedagogiki i Psychologii
ds. Jakości Kształcenia w kadencji 2016-2020

z konsultacją:

Prof. UŚ dr hab. Ireny Pilch
Pełnomocnik Dziekana Wydziału
Pedagogiki i Psychologii
ds. Jakości Kształcenia w kadencji 2012-2016

Katowice, 13.12.2016

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Maciej Bernasiewicz', written in a cursive style.